

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Compendium Sacrorvm Ritvvm Et Caeremoniarvm

Vinitor, Gerlacus

Coloniae Agrippinae, 1656

III. De festo Purificationis B.M.V. candelarum benedictione, & distributione
nec non Proceßione illo die instituenda.

urn:nbn:de:hbz:466:1-9459

propriam. & officio diuino convenientem.

21. Antiphonæ in secundis Vesperis, *Tecum principium*, ita sunt priuilegiatæ, vt nunquam omitterantur infra octauam quocumque festo occurrente, quod fit præter morem aliarum octauarum.

*Cantantur
fr. 6. e. 6.
n. 6. & 7.*

22. Si S. Ioannes aut SS. Innocentes sint Patroni alicuius Ecclesiæ, non autem Altaris, habent ipsi respectiue primas & secundas Vesperas, in die festo S. Stephani & S. Ioannis integras, quia tunc sunt festa primæ classis. Ad Laudes & Missam non fit alia commemoratio de die octauæ, nisi de octaua Natiuitatis Domini vt constat ex Rubricis generalibus.

23. Si titulus Ecclesiæ fuerint Innocentes officium fit in paramentis rubris non violaceis, & dicitur ad Matutinum *Te Deum laudamus, Gloria in excelsis & Alleluia* ad Missam.

*Cantantur
fr. 6. e. 6.
num 7.*

24. Quæ dicta sunt de prædictis quando sunt Titulares Ecclesiarum, valent etiam de sequentibus Festis S. Thomæ Cantuariensis, S. Syluestri & Dedicacionis Ecclesiæ, quibus tamen hodie negatur octaua. Et si S. Syluester sit patronus Ecclesiæ, in secundis Vesperis eiusdem dicuntur Antiphonæ de laudibus Conf. Pontif. quia Antiph. *Tecum principium* non habent amplius locum, terminatæ iam in primis Vesperis eiusdem, & fiet tantum commemoratio de festo circumcissionis.

TITVLVS III.

De festo Purificationis B. M. V. candelarum benedictione, & distributione nec non processione illo die instituenda.

*Cantantur
comment. in*

1. Si festum Purificationis venerit in Dominicis Septuagesimæ, Sexagesimæ, vel Quinquagesimæ

enientem.
ris, *Tantum*
nunquam o-
que festo oc-
liaram octa-
res sint Pa-
Altaris, habe-
las Vesperas,
is integras,
d Laudes &
de die octa-
i vt constat

ocentes of-
violaceis, &
aenis, Gloria

quando sunt
de sequen-
S. Syluestri
men hodie
t patronus
m dicentur
quia Ao-
mplius lo-
s eiusdem,
o circum-

rum bene-
cessione

Dominici
vel Quin-
uagesimæ

quagesimæ sit tantum eo die benedictio & di-
tributio candelarum & Processio, festum vero
cum eius Missa in sequentem diem transferetur,
ex Decreto Clementis VI. In Ecclesijs tamen Be-
atissimæ Mariæ Virgini dicaris dicetur in eadem
Dominica semper Missa solennis de Purificatio-
ne, cum commemoratione de Dominica, in cu-
ius fine dicetur Euangelium de eadem Domini-
ca. Priuatæ tamen Missæ erunt de Dominica,
nisi B. M. V. sit Patrona Ecclesiæ sub hoc titulo,
& tunc omnes Missæ erunt de festo cum com-
memoratione Dominicæ, sicut & tunc dicitur
officium de ea ibidem.

Rubr. Missæ
part 4. tit.
14. num. 3.

Carem. Epif.
lib. 2. c. 16.

2. Ut omnia fiant decore, si festum huiusmo-
di in Dominicam priuilegiatam non venerit ho-
ra competenti ante Tertiam apratur pallium vio-
laceum ante Altare, amouendum faciliè dum fiet
Processio, vt postea pro Missa appareat album.

3. Sacrista præparat in plano ad cornu Episto-
læ versus posteriorem angulum ipsius Altaris,
Credentiam, seu aliquam mentam quæ sit prope
gradum infimum lateralem Epistolæ, pulchro
linteo rectam vndequaque, super quam ponit
candelas in tanta quantitate, quæ sufficiat pro
numero & qualitate personarum Cleri, & illa
Celebrantis sit pulchrior cæteris, omnesque istæ
Candelæ teguntur alio linteo mundo, remouen-
do faciliè ante earum benedictionem. Ibidem pa-
ratur etiam vas aquæ benedictæ, cum aspersorio,
& thuribulum cum nauicula & thure, in ipso
cornu Altaris collocatur Missale apertum. Item
præparantur in Sacristia paramenta violacea &
alba.

4. Circa finem Tertix accenduntur cerei Al-
taris & Celebrans in Sacristia parat se Amictu,
Alba, cingulo, stola, & pluuiali violacci coloris,
adiuantibus sacris ministris, qui deinde Amicti-

bus, Albis, & cingulis induri parant se, Diaconus scilicet stola & planeta plicata ante pectus, Subdiaconus verò Planeta etiam plicata coloris violacei, ambo, sicut Celebrans, sine manipulis.

5. In minoribus Ecclesijs Celebrans indurus amictu, Alba, cingulo, & stola sine pluuiali & manipulo, Diaconus sola Alba & stola Diacónali, & Subdiaconus sola Alba faciunt officium.

6. Celebrans & ministri sic parati Tertia finita procedunt ad Altare præcedentibus Thuriferario sine thuribulo manibus iunctis & Ceroferarijs cum candelis accensis, denique sequuntur ministri sacri hinc inde à lateribus Celebrantis manu proximiori (altera infra pectus admota) fimbrias anteriores Pluuialis eius tenentes. Celebrans verò tenet manus iunctas. Si tamen Celebrans non habet Pluuiale Ministri sacri procedunt vnus post alium manibus iunctis, & capite recto.

7. Cum ad Altare peruenerint, facta eidem debita reuerentia ascendunt ad idem, quod Celebrans osculatur, & interim ministri sacri genuflectunt, Ceroferarij deponunt candelabra super Credentiam, Celebrans verò osculato Altari accedit ad cornu Epistolæ, vbi aliquantulum conuersus ad candelas medius inter Diaconum & Subdiaconum stans, incipit in tono feriali *Dominus vobiscum*, non se vertens ad populum, neque extensas sed iunctas, manus habens. Dum dicit *Oremus*, vel profert nomen Iesu, vertit se ad Crucem semper iunctis manibus & inclinans se. Et dum Celebrans ipse format signum Crucis super Candelas, dexteram ponit super Altare, & interim Diaconus fimbrias Pluuialis subleuat à parte sua.

8. Cum sit benedictio, Clerici in Choro stant capite detecto versus Altare inclinantes se ad nomen IESV, & respondentes Celebranti cum opusest.

9. Finitis orationibus Celebrans in eodem cornu Epistolæ imponit & benedicit de more thus in thuribulo quo in Missa, Diacono ministrante naviculam & Thuriferario thuribulum, Subdiacono verò dextera attollente simbriam dextram Pluualis, deinde accipiens ab eodem Diacono aspersorium cum debitis osculis, ter candelas, in medio scilicet, à dextris, & à sinistris earum, aspergit dicens tantum Antiphonam *Asperges me Domine, &c.* sine cantu, & sine psalmo, & mox sumpto thuribulo ab eodem Diacono, ex more similiter incensat rere easdem candelas eo modo quo eas aspergit, eodem Diacono attollente Pluuale in aspersione & thurificatione.

10. Quibus factis Celebrans accedit ad medium Altaris stans in eodem supremo gradu, & conuertit se ad populum, mox dignior de Choro cum suo habitu Choralis accedit cum reuerentijs ad Altare, ibique accepta à Diacono stante à sinistris Celebrantis Candela benedicta pulchriori, sine osculis, eidem Celebranti stanti in suppedaneo altaris candelam eandem tradit cum osculo ipsius tantum, ab utroque, & non manus. Mox Celebrans eam tradit alicui Acolytho tenendam, vel alteri, donec facta sit tota distributio.

11. Deinde Diacono acceptam aliam candelam ab Acolytho stanti à dextris eius tradit eandem Celebranti, etiam cum osculo tantum illius, quam Celebrans tradit ipsi digniori genuflexo super suppedaneum à quo prius accepit suam, deinde dat Diacono & Subdiacono

paratis & alijs Clericis singulatim per ordinem, ultimò Laicis, omnibus genuflectentibus, eandem & manum Celebrantis osculantibus, exceptis Prælati, si adsint, Diacono a ministro sine osculis candelas accipiente, easque sigillatim Celebranti tradente cum osculis earum tantum, Subdiacono semper attollente fimbriam pluuialis eius.

12. Cùm inchoatur distributio candelarum, statim Cantores in habitu Choralis, vel cum Pluuialibus violaceis incipiunt Antiphonam *Lumen ad reuelationem*, quam Chorus prosequitur, eamque post singulos versus Cantici *Nunc dimittis* integrè repetit, quos versus Cantores ipsi decantant soli, & possunt repeti cum Antiphona prædicta, vsque ad finem distributionis, secundum concursum populi. Versus tamen *Gloria Patri* debet dici tantum semel, scilicet in fine totius distributionis. Vnde post finem ultimi versus reperitur *Nunc dimittis* & sic vicissim donec completa sit distributio.

13. Non conuenit vt fiat distributio Candelarum faminis per Celebrantem ad Altare, si ergo magna sit frequentia populi deputeretur aliquis Sacerdos qui superpelliceo & stola violacea indutus candelas minores per Ecclesiam distribuatur populo vtriusque sexus, Acolythis ministro eas offerente cum osculis ipsarum tantum. Et si etiam multitudo tanta sit, vt non possit omnibus fieri distributio, sed populus proprias conferat candelas benedicendas, tunc Celebrans cum benedicet Candelas ad Altare intentionem suam diriget ad omnes quæ sunt in Ecclesia, cum aliter fieri non possit.

14. Completa distributione & non prius Cantores incipiunt *Exurge Domine* sicut Introitum Missæ, quod Chorus prosequitur; Et interim Celebrans

Greg. Epif.
c. 2. c. 16.

Celebrans lauat manus in cornu Epistolæ, Acoly-
 thico ministro fundente aquam, & Ministris sa- Carem Epif.
 culis ministrantibus hinc inde manutergium, de- lib. 2. c. 16.
 inde stans in cornu Epistolæ, dicto *Exurge* sub-
 dit immediatè *Oremus* Diacono à dextris stante
 & immediatè genuflectente cantando *Flectamus*
genua omnibus genuflectentibus, & Subdiaco-
 no à sinistris etiam primo omnium surgente can-
 tando *Leuate*. Tum Celebrans dicit Orationem,
 stantibus ministris vt supra; In Dominicis tamen
 ante Septuagesimam, non dicitur *Flectamus* ge-
 nua, nec *Leuate*, sed statim Celebrans post *Ore-*
mus dicit Orationem *Exaudi* & nunquam Ce-
 lebrans genuflectit.

15. Finitâ oratione supradictâ, Celebrans
 accedit ad medium Altaris, vbi imponit & be-
 nedicit rhus in thuribulum de more, omnibus-
 que cereis accensis per Cæremoniarium aut a-
 lium ordinatur Processio hoc modo: Diaconus
 stans versus populum à tergo Celebrantis altâ
 voce cantat *Procedamus in pace*, quo dicto, Che-
 rus respondet, *In nomine Christi, Amen*. Tuuc Ce-
 lebrans vertit se ad populum, & descendit in pla-
 num factâ reuerentiâ altari, Mox præcedit Thu-
 riferarius cum thuribulo fumigante, dein de Sub-
 diaconus paratus deferens Crucem processiona-
 lem medius inter duos Acolythos cum Cande-
 labris accensis imagine crucifixi versa ad ipsum
 Thuriferarium, sequitur Clerus per ordinem,
 iuniores primo bini, deinde Seniores. Denique
 vltimus omnium procedit Celebrans recto ca-
 pite habens Diaconum à sinistris non attollen-
 tem simbriam pluuialis ipsius Celebrantis. Qua-
 tuor primi sunt nudo capite etiam extra Eccle-
 siam, sicut & Clerus intra Ecclesiam, sed extra
 tecto procedit capite, omnesq; Candelas tenent
 excelsas in manibus, exceptis quatuor prioribus,

& qui à dextris sunt dextera, à sinistris verò sinistra, Candelas deferunt, altera manu Rituale seu Processionale habentes.

16. Antiphonæ cū inchoatæ fuerint à Cantoribus debent à Choro continuari & compleri vti moris est. Et si processio longior sit, repetantur eadem Antiphonæ. Interim dum processio fit remouetur pallium violaceum ab Altari, si nimirum Celebranda sit Missa de festo, alias enim illud relinquitur.

17. In reditu Processionis Cantores intrantes in Ecclesiam statim & absolute incipiunt Responsorium *Obtulerunt* vt in Rituali, quo dicto omnes Candelas extinguunt, quas conseruant accendendas vt infra. Celebrans vero & ministri depositis paramentis violaceis in Sacristia accipiunt alba pro Missa de festo celebranda.

18. Si Missa dicatur de Dominica priuilegiata, Celebrans deponit tantum pluuiiale, & accipit manipulum & planetam, ministri etiam deponunt planetas plicatas, si ijs vtuntur, & capiunt manipulos, Dalmaticam, & Tunicellam violacei coloris. Quo factò, imposito & benedicto incenso, procedunt omnes sine candelis, exceptis Ceroferarijs ad Altare pro Missa celebranda.

19. In Missa dum cantatur Euangelium candelæ tenentur accensæ, quo dicto, extinguuntur, sed iterum accenduntur paulò ante eleuationem SS. Sacramenti, & sic accensæ tenentur vsque ad completam Communionem Celebrantis & aliorum, non tamen à ministris altaris, sed ab omnibus alijs. Celebrans autem data benedictione Diacono, ante Euangelium, stans in cornu Epistolæ accipit à Sacrista aut alio Candelam suam accensam, eamque tenet ad Euangelium quod Diaconus cantat, quo dicto, can-

dem reddit Sacristæ aut alteri, antequam librum osculetur.

20. Si Missa dicatur de Dominica, fiet tantum benedictio & distributio Candelarum & processio, vt supra, & in Missa non tenentur candelæ accensæ.

21. Si transferretur festum Purificationis Beatæ Mariæ Virginis continuatur adhuc Antiphona *Alma redemptoris*, & dicitur vsque ad Completorium illius diei in quem transfertur exclusiue, & si festum habeat octauam tota octaua dicitur eadem Antiphona *Alma* vsque ad vltimum Completorium diei octauæ.

22. Si paucis diebus ante feriam quartam Cinerum occurrat festum Purificationis B. M. V. aut etiam aliud habens octauam, & ea octaua non sit completa, tunc feria tertia ante prædictam feriam quartam, cessant prædictæ octauæ ad Nonam inclusiue, & Vesperæ huius diei erunt de feria, & non amplius de festo, ideo si dies octaua Purificationis incideret in hanc feriam tertiam, diceretur finita Nona Antiphona *Alma redemptoris* & non amplius, & tunc post ad Vesperas cantaretur Antiphona *Aue Regina calorum*, si seorsim dicerentur à Completorio, alias enim post Completorium ipsum.

TITVLVS IV.

De feria quarta Cinerum.

Stc vocatur hæc feria quarta ab impositione Cinerum super capita fidelium, estque principium penitentia, non tamen Quadragesimæ.

24 HORA

Gavantus
part. 4. tit. 14. n. 10.